

حقوق بانکی مقایسه‌ای

اسناد تجاری قابل انتقال در حقوق ایالات متحده

بخش دوم

مأخذ: West's Business Law: Principles and Cases in the Legal Environment

مترجم: مهدی مختاری - وکیل پایه یک دادگستری mokhtarimehdi@yahoo.com

حوزه اعمال ماده ۳

بدون بهره یا سایر هزینه‌هایی که در ورقه تعهد یا دستور بیان شده است، در صورتی که آن:

- ۱- قابل پرداخت به حامل یا به حواله کرد باشد...؛
- ۲- عندالمطالبه یا در سررسید معین قابل پرداخت باشد...؛ و
- ۳- صحبت از هیچ نوع تعهد و یا دستورالعمل دیگری از طرف شخص متعهد یا کسی که دستور پرداخت را می‌دهد، مبتنی بر انجام هر عملی علاوه بر پرداخت پول، در آن نشده باشد...

قسمت (a) اضافه می‌کند که تعهد یا دستور ممکن است موارد زیر را هم شامل شود:

- i- تعهد یا اعطای اختیار ارایه، نگهداری یا تأمین وثیقه به منظور تضمین پرداخت،
- ii- اعطای صلاحیت یا اختیار به دارنده (سند) برای به اجرا گذاشتن یا تبدیل به پول نقد کردن و یا واگذار کردن وثیقه، یا
- iii- اعراض از منافع قانونی‌ای که به نفع متعهد یا به منظور حمایت از وی وضع شده است.

قسمت (c) از بخش ۳-۱۰۴ مقرر می‌دارد که هر سندی که با ضوابط و معیارهای ارایه شده در تعریف چک انطباق و هماهنگی داشته باشد، یک سند (یا وسیله) پرداخت قابل انتقال تلقی شده، یک چک محسوب می‌شود. قسمت (d) این بخش مطلب فوق را تا اندازه‌ای محدود می‌کند، زیرا مقرر می‌دارد که: "هر تعهد یا دستوری غیر از چک، وسیله (یا سند) پرداخت قابل انتقال نخواهد بود، اگر که در زمان صدور یا اول باری که در ید دارنده خود قرار می‌گیرد، با عباراتی روشن، و در عین حال صریح، بر روی آن نوشته شده باشد که این تعهد یا دستور یک سند تجاری قابل انتقال (Negotiable) نیست یا سندی تحت حاکمیت این ماده نمی‌باشد."

معنی عبارات فوق این است که هرکس چک صادر کند، مشمول حکم ماده ۳ UCC خواهد بود و مکلف به تبعیت از آن است، اما چنانچه هر سند دیگری را صادر نماید که ظاهراً یک سند تجاری قابل انتقال (از طریق ظهرنویسی) باشد، می‌تواند با درج عبارات مشخصی بر روی سند خود را از شمول ماده ۳ UCC خارج نماید و مانع از این شود که احکام مربوط به اسناد پرداخت قابل انتقال بر این سند نیز بار شود.

در قضیه زیر، موضوعی که مورد رسیدگی دادگاه قرار گرفته، این است که آیا سند مورد اختلاف وفق بخش ۳-۱۰۴ UCC یک سند پرداخت قابل انتقال در نظر گرفته می‌شود یا نه؟ البته مسایل دیگری نیز در این پرونده مورد توجه و رسیدگی قرار گرفته که به مباحث بعدی مربوط می‌شود. نکته مهمی که در مطالعه این قضیه

همانطور که گفته شد، ماده ۳ قانون تجارت متحدالشکل ایالات متحده (Uniform Commercial Code - UCC) مبحث اسناد (یا وسایل) پرداخت قابل انتقال (Negotiable Instruments) را دربر می‌گیرد. یک سند (یا وسیله) پرداخت قابل انتقال عبارتست از تعهد یا دستوری مکتوب مبنی بر پرداخت پول به حامل (ورقه تعهد یا دستور) یا به حواله کرد شخص معینی که در ورقه از او نام برده شده است.

اگرچه اغلب مسایل مربوط به اسناد پرداخت قابل انتقال، در ماده ۳ مطرح شده است، اما در عین حال، در سایر مواد UCC نیز مسایلی مطرح شده که بر این اسناد تأثیر دارند. به عنوان مثال، بسیاری از تعاریفی که در ماده ۱ UCC آمده است، در مورد ماده ۳ نیز قابل اعمال می‌باشد، و یا ماده ۴ که مربوط است به مبحث "سپرده‌های بانکی" و ماده ۹ که مبحث "معاملات باوثیقه" را دربرمی‌گیرد نیز خود به نوعی بر موضوعات مطرح در ماده ۳ اثر دارند. درحقیقت، خود ماده ۳ اعلام می‌دارد که مواد ۴ و ۹ UCC نیز بر آن حاکم هستند. حوزه کاربرد ماده ۳ تا اندازه‌ای محدود است و تنها "اسناد پرداخت قابل انتقال" را، براساس تعریفی که از این اسناد در بخش ۳-۱۰۴ ارایه شده است، دربرمی‌گیرد. به علاوه، به موجب بخش (a) ۳-۱۰۲ ماده ۳ شامل پول، دستورهای پرداخت تحت حاکمیت ماده ۴A و اوراق بهادار موضوع ماده ۸ UCC نیز نمی‌شود. لذا همانطور که ملاحظه می‌شود، دامنه اعمال ماده ۳ تنها اسناد پرداخت قابل انتقال را دربرمی‌گیرد و نه سایر انواع اسناد تجاری قابل انتقال را، و آن دو ماده دیگر UCC نیز می‌توانند در جهت تکمیل یا اصلاح مفاد این ماده ایفای نقش نمایند.

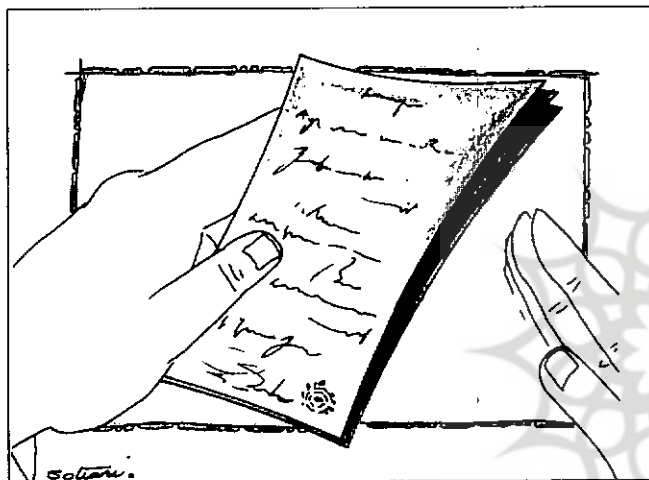
برای این که سندی بتواند مشمول ماده ۳ UCC قرار گیرد، بایستی با تعریفی که برای "اسناد پرداخت قابل انتقال" در نظر گرفته شده است، انطباق داشته باشد. و چنانچه با این تعریف هماهنگی نداشته باشد، ممکن است مشمول قواعد "کامن لو" (Common Law)^(۱) به‌ویژه مبحث حقوق قراردادهای آن باشد.

بخش ۳-۱۰۴ UCC سند پرداخت قابل انتقال را تعریف نموده، بعضی محدودیت‌ها و قواعد خاص حاکم بر آن را نیز مشخص می‌نماید. در قسمت (a) از این بخش در تعریف "سند پرداخت قابل انتقال" آمده است: سند پرداخت قابل انتقال عبارتست از "دستور یا تعهدی غیرمشروط مبنی بر پرداخت مقدار معینی پول، یا با

"سند پرداخت قابل انتقال" عبارتست از تعهد یا دستوری مکتوب مبنی بر پرداخت پول به حامل (ورقه تعهد یا دستور) یا به حواله کرد شخص معینی که در آن از او نام برده شده است.

«Great American Insurance Company» را در «لانکاستر» راه اندازی می کنند و نشانی و تلفن آن را در اختیار UPAC قرار می دهند. UPAC هم برای حصول اطمینان از این که واقعاً Great American بیمه نامه را صادر کرده است، با آن دفتر تماس می گرفته و پس از این که دوستان تالپوت در آن دفتر اعلام می کردند که کارها خوب و صحیح پیش می رود، UPAC هم به Landmark اجازه می داده است که وجه برات ها را پرداخت نماید.

پس از کشف این نقشه کلاهبرداری، تالپوت محکوم و زندانی می شود. UPAC بخشی از ضررهایی را که متحمل شده، از تالپوت می گیرد و از طرف خود و بانک York Landmark علیه York طرح دعوا می نماید. مبنای شکایت وی سهل انگاری ایالت پنسیلوانیا بوده است. دادگاه بدوی فدرال با صدور قرار دعوا York را از مسوولیت میرا می داند...

▲ یکی از شرایطی که برای قابل انتقال شناخته شدن سند پرداخت لازم است، آن است که این سند "به حواله کرد یا در وجه حامل قابل پرداخت" باشد.

UPAC با طرح این ادعا که استفاده از الفاظ و عبارات محدودکننده در تعیین فرد واجد صلاحیت برای دریافت وجه برات ها، به یورک اجازه نمی داده که آنها را به حساب آسمال بیزنس "بگذارد، و این شخص حقوقی ساختگی واجد صلاحیت دریافت پول نبوده است، ضمناً عدم پذیرش مسوولیت York به دلیل سهل انگاری را نیز مورد اعتراض قرار می دهد.

حال سوالاتی که در این زمینه پیش روی ما قرار دارند، عبارتند از:

- ۱- آیا وفق ماده ۳ UCC بروات صادره سند پرداخت قابل انتقال محسوب می شده اند یا خیر؟
- ۲- آیا سفیدگذاشتن ظهر (پشت) بروات صادره خودبه خود آنها را به اسناد پرداخت در وجه حامل تبدیل می کرده است یا خیر؟
- ۳- آیا York در قبال پرداخت به یک دریافت کننده جعلی پول مسوولیتی نداشته (بنا به قاعده دریافت کننده موهوم «Fictitious payee rule»)?

نظر دادگاه

پاسخ هر سه سوال فوق منفی است. بروات صادره، سند پرداخت قابل انتقال

بایستی مورد توجه قرار گیرد، استدلالی است که دادگاه در پذیرش یا رد سند به عنوان سند تجاری قابل انتقال (Negotiability) ارایه می نماید.

Universal Premium Assurance Corporation V. York Bank and Trust Company 69 F.3d 695 (3RD CIR.1995)

دعوی "یونیورسال پریمیوم اشورنس کورپوریشن" علیه "یورک بانک اند تراست کامپنی" دادگاه تجدیدنظر فدرال ناحیه سوم ایالات متحده در سال ۱۹۹۵ سوابق پرونده

UPAC (Universal Premium Assurance Corporation) شرکتی است که به بیمه گزاران برای پرداخت حق بیمه خود وام می دهد. در پاییز سال ۱۹۹۱، "والتر تالپوت" (Walter Talbot) از مؤسسه W. Talbot Insurance Agency در لانکاستر (Lancaster) ایالت پنسیلوانیا از UPAC می خواهد که به منظور پرداخت حق بیمه بیمه نامه هایی که شرکت بیمه American Insurance Company صادر می نماید، به مشتری های او وام بدهد. UPAC پیشنهاد تالپوت را می پذیرد و اسناد مربوطه، از جمله تعدادی برات بانکی را برای وی ارسال می نماید. بر روی هر یک از این بروات - در قسمت بالا گوشه سمت چپ - نام و نشانی UPAC و یک آرم بزرگ UPAC نیز در قسمت بالا میانه درج شده بود. در قسمت زیر نشانی UPAC عبارت زیر چاپ شده بود: "تنها به حساب شرکت بیمه... بگذارید و بپردازید". و محلی هم برای درج مبلغ در نظر گرفته شده بود. قسمت پایین سمت راست سند هم برای درج نام بیمه گزار و نام نمایندگی شرکت بیمه خالی گذاشته شده بود. محلی هم برای امضای صادرکننده / واسطه / یا نماینده در نظر گرفته شده بود. در قسمت پایین سمت راست در زیر محل امضا، نام و نشانی Landmark Bank مشاهده می شد. در پشت هر یک از اوراق نیز عبارات زیر چاپ شده بود: "قبولی این برات به منزله اقرار به حق UPAC در مورد حق بیمه های دریافت نشده یا بازگردانده شده می باشد".

چنانچه سندی با تعریف ارایه شده در ماده ۳ UCC در خصوص "اسناد پرداخت قابل انتقال" هماهنگی نداشته باشد، ممکن است که مشمول قواعد حقوق قرار دادها در "کامن لو" باشد.

در فاصله سپتامبر سال ۱۹۹۱ تا جولای ۱۹۹۲، تالپوت برواتی را به ارزش مجموعاً بیش از یک میلیون دلار به نفع Great American امضا می نماید، اما هیچیک از آنها را به این شرکت بیمه تحویل نمی دهد و در عوض، ترتیبی می دهد که همدستش بتواند ظهرنویسی (پشت نویسی) مربوط به Great American را جعل کند و برات ها را به حسامی که آنها نزد York Bank (بانک خوانده) تحت نام «Small Businessman's Service Corporation» باز کرده بودند، بگذارد. York (بانک خوانده) بروات یادشده را بدون بررسی صحت و سقم ظهرنویسی SBSC می پذیرد و آنها را به Landmark Bank، یعنی بانک UPAC در "سینت لویز" (St. Louis) منتقل می نماید. به عنوان بخشی از نقشه، تالپوت و همدستش دفتر یک شرکت صوری تحت نام

چیزی فراتر از "جهت فنی" فوق‌الذکر است. این برات‌ها نه تنها فاقد عبارت "به‌حواله کرد..." بوده‌اند، بلکه در آنها تصریح شده بود که پول را "تنها به حساب (فلان شخص) بگذارید و بپردازید". این عدم‌ذکر صریح امکان انتقال سند در این بروات قرینه‌ای است برای غیرقابل‌انتقال دانستن آنها... از این برات‌ها معلوم است که قرار نبوده آنها به سهولت و آزادانه قابل‌انتقال به دیگری باشند، بلکه بنا بر این بوده است که آنها "تنها" به حساب شرکت بیمه گذاشته شوند. از عبارت "به حساب بگذارید" فوق معلوم می‌شود که این اسناد دارای کاربردی محدود و عمری کوتاه بوده‌اند. کلمه "تنها" در عبارت مندرج در برات‌ها می‌تواند هم به "بپردازید" و هم به "به حساب بگذارید" برگردد، اما در هر دو صورت، این لفظ لفظی مضیق و محدودکننده است. عبارات بکارگرفته‌شده بر روی بروات قصد جلوگیری از امکان انتقال این اسناد را داشته‌اند... بنابراین، اعتقاد ما بر این است که بروات موضوع این پرونده از جمله "سایر اسناد قابل‌انتقال" مذکور در بخش ۳-۸۰۵ UCC نمی‌باشند. York (بانک خوانده) به‌عنوان معیار دیگری برای قابل‌انتقال دانستن اسناد موضوع پرونده، مدعی است که حتی اگر این برات‌ها علی‌الاصول قابل‌انتقال باشند نیز ظهرنویسی Great American آنها را به اسناد پرداخت قابل‌پرداخت "دروجه حامل" تبدیل کرده است. از نظر ما، این استدلال مردود است... بخش ۳-۲۰۴(b) UCC مقرر می‌دارد که ظهرنویسی یک سند پرداخت قابل‌انتقال، آن را به یک سند دروجه حامل تبدیل می‌کند، اما این بخش از قانون را در مورد اسناد غیرقابل‌انتقال نمی‌توان اعمال کرد. سندی که از ابتدا غیرقابل‌انتقال بوده است، همچنان غیرقابل‌انتقال خواهد ماند و صرف ظهرنویسی موجب تغییر ماهیت چنین براتی نخواهد شد... بنابراین، ما به این نتیجه می‌رسیم که بروات صادره به‌دلیل ظهرنویسی متقلبانه GAIC به اسناد پرداخت دروجه حامل یا قابل‌انتقال تبدیل نشده‌اند. اصل کلی این است که بانکی که براساس یک ظهرنویسی جعلی وجه براتی را می‌پردازد، در مقابل صادرکننده آن مسوول می‌باشد...

ادامه دارد

زیرنویس

۱) کامن لو نظام حقوقی کشورهای بریتانیا، ایالات متحده، استرالیا، کانادا و... می‌باشد که در آن، منبع اصلی و اولیه حقوق، آرای سابقه دادگاه‌هاست. مهمترین نظام حقوقی موجود در مقابل این نظام، نظام رومی - ژرمنی یا نظام حقوق نوشته است که در آن، قوانین مصوب پارلمان مهمترین و اولین منبع حقوقی را تشکیل می‌دهند - مترجم.

محسوب نمی‌شده‌اند؛ سفیدگذاشتن ظهر برات‌ها، آنها را به اسناد پرداخت دروجه حامل تبدیل نمی‌کرده، و بالاخره، "قاعده دریافت‌کننده موهوم" در خصوص "اسناد پرداخت غیرقابل‌انتقال" از طریق ظهرنویسی (Nonnegotiable Instruments) قابل‌اعمال نمی‌باشد.

استدلال

وفق بخش ۳(a)-۱-۴ UCC، یکی از شرایطی که برای قابل‌انتقال شناخته شدن سند پرداخت لازم است، آن است که این سند "به‌حواله کرد یا دروجه حامل قابل‌پرداخت" باشد، و این که طرفین چه فکر می‌کنند و چه ویژگی‌ای را برای آن در نظر می‌گیرند، از این جهت تأثیر ندارد. قابل‌انتقال شناخته شدن یا نشدن یک سند پرداخت در گرو تصمیم طرف‌های مرتبط با آن نیست... اگر که قانون شرایطی را برای قابل‌انتقال شناخته شدن سند لازم بداند، اشخاص نمی‌توانند بنا به میل و اراده خود این شرایط را ندیده بگیرند و از آنها صرف‌نظر نمایند... بروات موضوع اختلاف در این پرونده با شرایط در نظر گرفته‌شده در بخش ۳-۱۰۴ هماهنگی نداشته‌اند.

در بعضی شرایط، حتی اسناد پرداختی که قابل‌پرداخت "دروجه حامل" یا "به حواله کرد" هم نیستند، ممکن است در حوزه شمول ماده ۳ UCC قرار گیرند، با این تفاوت که در مورد این نوع اسناد، دیگر مسأله دارنده با حسن‌نیت مورد پذیرش نخواهد بود... بخش ۳-۸۰۵ UCC مقرر می‌دارد که: ماده ۳ "کلیه اسناد پرداختی را که عبارات مندرج در آنها انتقال آنها را ممنوع نکرده باشد، و نیز کلیه اسنادی را که به موجب سایر قسمت‌های این قانون سند قابل‌انتقال شناخته شوند، اما قابل‌پرداخت در وجه حامل یا به‌حواله کرد نباشند، شامل می‌شود..."

در شرحی که بر بخش ۳-۸۰۵ UCC نوشته شده به عنوان نمونه‌ای از این اسناد گفته شده است که فرضاً بدون درج عبارت "به‌حواله کرد..." تنها نوشته شده باشد "به John Doe پرداخت نمایید" (Pay John Doe) کفایت می‌کند... چنین اسناد پرداختی را اصطلاحاً اسناد پرداخت "از جهت فنی غیرقابل‌انتقال" (Technically Nonnegotiable) می‌نامند، زیرا آنها واجد همه شرایط لازم برای قابل‌انتقال شناخته شدن هستند، مگر این که قابل‌پرداخت در وجه حامل یا به‌حواله کرد نمی‌باشند... عبارت مندرج بر روی بروات موضوع پرونده، یعنی عبارت [تنها به حساب شرکت بیمه "گریت امریکن اینشورنس کامپنی" بگذارید و بپردازید]

برگه اشتراک

تاریخ

نام و نام خانوادگی مشترک: سن:
 تحصیلات: شغل: شماره‌های درخواستی:
 نشانی پستی:
 شماره تلفن تماس:

* هزینه اشتراک مجله برای ششماه ۱۸۰۰۰ ریال و برای یک سال ۳۶۰۰۰ ریال است. لطفاً هزینه اشتراک را به حساب بانکی شماره ۲۷۸۹۰۳۰۰۱ نزد شعبه سامان بانک تجارت (کد ۳۲۴) واریز کنید و فتوکپی رسید بانکی را همراه با برگه اشتراک تکمیل شده به نشانی زیر بفرستید:

تهران / خیابان حجاب / کوچه سوم / شماره ۱۳ / صندوق پستی: تهران / ۵۵۴۸-۱۴۱۵۵